

A1998-11 26.06.98

Konkurranseloven § 3-11, Aftenposten AS' aksjeerverv i Net 2 Interaktiv AS

Sammendrag:

Aftenposten AS ervervet 50% av aksjekapitalen i TV 2s datterselskap Net 2 Interaktiv AS (tidligere Dagens TV) 12. februar 1998. I tillegg til ervervet ble det inngått samarbeidsavtaler for distribusjon av rubrikkannonser fra Aftenposten på tekst-tv og TV 2s nettsted på internett. Konkurransetilsynet har kommet frem til at Aftenposten AS' erverv av Net 2 Interaktiv AS ikke fører til eller forsterker en vesentlig begrensning av konkurransen i strid med lovens formål. Grunnlaget for inngrep etter konkurranseloven § 3-11 er derfor ikke oppfylt.

Konkurransetilsynet viser til brev av 5. mars 1998 fra advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co der ovennevnte erverv ble meldt inn til Konkurransetilsynet. Tilsynet viser videre til senere korrespondanse, samt møte den 17. juni 1998.

Ervervet

Aftenposten AS ervervet 50% av aksjekapitalen i TV 2s datterselskap Net 2 Interaktiv AS (tidligere Dagens TV) 12. februar 1998. I tillegg til ervervet ble det inngått samarbeidsavtaler for distribusjon av rubrikkannonser fra Aftenposten på tekst-tv og TV 2s nettsted på internett.

Konkurransetilsynet legger til grunn at Aftenposten i kraft av sin 50 % eierandel i Net 2 Interaktiv vil få en så betydelig innflytelse i fellesforetaket at ervervet må kunne anses som et bedriftserverv etter konkurranseloven § 3-11. Det vises til Konkurransetilsynets vedtak nr. 98/43 av 15. juni 1998 - SAS/Widerøe. Aksjeervervet vil følgelig bli vurdert på grunnlag av denne bestemmelsen.

Konkurranseloven

Konkurranseloven § 3-11 gir Konkurransetilsynet fullmakt til å gripe inn mot et bedriftserverv dersom tilsynet finner at vedkommende erverv vil føre til eller forsterke en vesentlig begrensning av konkurransen i strid med lovens formål. Lovens formål er å "sørge for effektiv bruk av samfunnets ressurser ved å legge til rette for virksom konkurranse."

Partene

Aftenposten AS eies 100 % av Schibsted ASA, og er Norges største abonnementsavis. Aftenposten har spesielt høy dekningsgrad i Oslo og Akershus, og er den største avisen i dette området. Aftenpostens morgenutgave leses av ca. 815 000 personer, og har en leserdekning på 67,4 % i Oslo. Aftenutgaven leses av 494 000 personer, og har en leserdekning på 67,5 % i Oslo. I tillegg driver Aftenposten sine egne internettsider gjennom Aftenposten Interaktiv. Aftenposten på nett har rundt 20 000 lesere pr dag. I samarbeid med Adresseavisen, Bergens Tidende, Fædrelandsvennen, Stavanger Aftenblad og Scandinavia Online (SOL) har Aftenposten utviklet et elektronisk rubrikkmarked på internett (FINN). Aftenposten hadde tidligere et samarbeid med TV 3 om TV 3 tekst-tv-sider. Dette samarbeidet er nå avvirket. Aftenposten hadde i 1997 en totalomsetning av annonser på over 1,3 milliard kroner.

Rubrikkannonse- omsetningen utgjør over halvparten av dette.

TV 2 AS eies av Schibsted ASA, Egmont Holding AS og A-Pressen ASA som hver eier 33% av aksjene. TV 2 er gitt en enerett til å drive riksdekkende, reklamefinansierte fjernsyn i Norge frem til september 2002, og er i dag den klart største reklamefinansiert kanalen i Norge med en dekningsgrad på 93%. I tillegg eier TV 2 49 % av aksjene i TVNorge. TV 2 tekst-tv har rundt 900 000 lesere daglig. Videre har TV 2 sitt eget nettsted på internett. TV 2 internett har omkring 20 000 lesere daglig. Rubrikkmarkedet på TV2 tekst-tv har årlig mellom 300 000 og 400 000 rubrikkannonser.

Net 2 Interaktiv AS (Net 2) eies i dag av Aftenposten (50 %) og TV 2 (50 %). Net 2 produserer tekst-tv og står for driften av TV 2s internettsider. I tillegg leverer Net 2 blant annet teletorgtjenester. I 1997 hadde Net 2 en omsetning på om lag 38 millioner kroner, hvorav 36 millioner kom fra annonsesalg. Net 2s totale omsetning av rubrikkannonser var på mellom 15 og 16 millioner kroner.

Begrunnelse for ervervet

Partenes begrunnelse for ervervet er at det er et ledd i en langsiktig satsing for å møte den nye konkurransen i mediemarkedet som partene forventer at vil komme som følge av at ny teknologi tas i bruk. Ny teknologi vil kunne endre konkurranse- og rammevilkårene i markedet, og det forventes at nye internasjonale aktører vil etablere seg. Skillelinjene mellom ulike medier forventes å gradvis bli visket ut og Aftenposten posisjon vil bli truet av andre medier. Omstillinger og alliansesøking er derfor nødvendig. Partene ønsker å satse på de områder der man tror annonsemarkedet i fremtiden vil være.

På sikt har partene et ønske om at Net 2 utvikles til et multimediaselskap med redaksjonelle bidrag fra både Aftenposten og TV 2.

Markedene

Avis

Aftenposten har en sterk stilling i annonsemarkedet i Oslo-området, spesielt for eiendoms- og stillingsannonser. I 1997 hadde Aftenposten et samlet annonsevolum på 57 859 spaltemeter eller på 541 674 annonser. Blant Oslo-avisene (åtte aviser) har Aftenposten 60 % av det totale annonsevolum. For tekstannonser er andelen 51,3 %, og for rubrikkannonser er andelen 68,3%. Blant de 12 største regionavisene er Aftenpostens markedsandel 27 % målt i volum.

De fleste avisene i Norge tilbyr et rubrikkannonseprodukt. Aftenpostens viktigste konkurrenter i rubrikkannonsemarkedet i Oslo-området er etter det Konkurransetilsynet erfarer Dagsavisen Arbeiderbladet, Osloposten og Dagens Næringsliv.

Omsetningen av rubrikkannonser i avismarkedet er betydelig. Aftenpostens rubrikkannonseomsetning i 1997 var på 810 millioner kroner.

Tekst-tv

Det finnes i dag tre norske kommersielle tekst-tv-aktører. Disse er TV 2, TVNorge og TV 3. I tillegg vurderes det for tiden om NRK 2 skal få drive kommersiell tekst-tv. Det totale volum av rubrikkannonser på tekst-tv er beregnet til å være på rundt 450 000 annonser årlig. ... Unntatt

offentlighet, jf offl §5a. Opplysningene finnes i vedlegg.

Partene anslår den totale annonseomsetningen, dvs ikke bare rubrikkannonser, på tekst-tv til å være ... Unntatt offentlighet, jf offl §5a. Opplysningene finnes i vedlegg.. Det finnes ingen offisielle statistikker, slik at det knytter seg betydelig usikkerhet til tallmaterialet som legges til grunn. Net 2 har rundt 35 millioner av totalomsetningen.

Tekst-tv som annonsemedium har opplevd en betydelig vekst de seneste årene. Konkurransetilsynet antar at tekst-tv vil fortsette å vokse noen år fremover, men etter hvert vil trolig annonsering på tekst-tv oppleve en tilbakegang. Dette skyldes i hovedsak at internett kan tilbys via tv-apparatet, og dette kan medføre at internett etter hvert i større grad vil ta over for den tradisjonelle tekst-tv-annonseringen. Søkeprosessen på internett er mye raskere og enklere enn på tekst-tv, og dessuten begrenser tekst-tv-teknologien seg til rene tekstannonser. Dette er en ulempe for tekst-tv sammenlignet med andre medier.

Internett

Norsk Gallup regner med at 1,4 millioner mennesker har tilgang på internett i Norge, 375 000 husstander er oppkoblet og 374 000 mennesker er daglig innom nettet. Gallups internett-undersøkelse for mai viser en sterk vekst for internettavisene. De største nettavisene er VG, Nettavisen, Dagbladet, Aftenposten og TV 2. SOL er Norges største nettsted. Aftenposten og TV 2 er rangert som henholdsvis nr. 5 og 6 blant Norges mest populære nettsteder.

Det finnes flere norske rubrikkdatabaser på internett. Mange av internettavisene tilbyr egne rubrikkdatabaser. I tillegg finnes det en rekke andre rubrikkdatabaser på internett, som for eksempel Eiendomsnett, Jobshop, Bilnett, Bilkanalen, P4 Markedsplassen m.m. Annonsevolumet på internett har begynt å bli betydelig, men denne virksomheten generer per i dag lite inntekter. Tilsynet antar at dette mediet er i fremgang og at rubrikkannonsering på internett antageligvis vil vokse i årene fremover.

Partene anslår at den totale annonseomsetningen på internett er ... Unntatt offentlighet, jf offl §5a. Opplysningene finnes i vedlegg.. Av dette er omsetningen av displayannonser på ... Unntatt offentlighet, jf offl §5a. Opplysningene finnes i vedlegg., og omsetningen av rubrikkannonser er på ... Unntatt offentlighet, jf offl §5a. Opplysningene finnes i vedlegg..

Konkurransetilsynets vurdering

Tilsynet har vurdert hvorvidt Aftenpostens ervert i Net 2 vil føre til eller forsterke en vesentlig begrensning av konkurransen i rubrikkannonseremarkedet.

Aftenposten og Net 2 antas å være markedsledere for salg av rubrikkannonseplass i henholdsvis avis og tekst-tv. Ervervet har ført til at Aftenposten har fått innflytelse i et nytt annonsemedium eller annonsekanal. Aftenposten er i dag den eneste aktøren i Norge som kan tilby annonsesamkjøring med annonsering i avis, tekst-tv og internett. Tilsynet har vært opptatt av om dette kan gi Aftenposten muligheter til å utøve markedsrett, og hvorvidt sammenslåingen av to dominerende aktører, i hver sin kanal, kan gi konkurranseskadelige virkninger.

Aftenpostens sterke stilling i rubrikkannonseremarkedet kan for en stor del forklares med at

rubrikkannonsering har vært et viktig satsningsfelt for Aftenposten, og at avisen har et høyt abonnementsstall og stor leserdekning i Oslo-området.

Til tross for Aftenpostens og TV 2s markedsposisjon innenfor henholdsvis avis og tekst-tv, finnes det flere konkurrenter i disse markedene. På tekst-tv er konkurrentene TV 3 og TVNorge. I avismarkedet i Oslo-området er de viktigste konkurrentene antageligvis Dagsavisen Arbeiderbladet og Osloposten. I tillegg antar tilsynet at riksdekkende aviser som Dagens Næringsliv, Dagblad, VG, Vårt Land og Nationen også utgjør et konkurransetrykk, i alle fall innenfor ulike delmarkeder. På internett finnes det flere rubrikkdatabaser som er i direkte konkurranse med Aftenpostens og TV 2s databaser. Felles for alle disse aktørene er at de tilbyr et rubrikkannonseprodukt, hvilket innebærer at de har et aktivt salgskorps som kan konkurrere i rubrikkannonsemarkedet.

Videre er det tilsynets oppfatning at nyetablering er mulig innenfor alle disse markedene. Tilsynet har fått opplyst at det er mulig å etablere nye tekst-tv-kanaler så lenge det finnes en kanaldekning. Det er mulig å opprette tekst-tv tilbud sammen med tv-kanaler som distribueres via satellitt eller kabel-tv-nett. På internett er det lave etableringsbarrierer, både teknisk og kostnadmessig. På avissiden antar tilsynet at etablering særlig kan skje i form av at etablerte aviser utvider sitt annonsetilbud eller får en mer utpreget annonseprofil i relevante delmarkeder.

På bakgrunn av dette mener Konkurransetilsynet at det er grunn til å tro at den reelle og potensielle konkurransen i rubrikkannonsemarkedet er sterkere enn det Aftenpostens og TV 2s markedsposisjon skulle tilsi.

I sin vurdering av saken har Konkurransetilsynet også lagt vekt på at tekst-tv trolig ikke er et marked i vekst, og at rubrikkannonsering på internett antageligvis på sikt vil ta over for tekst-tv-annonsering.

Vurdering av konkurranseklausuler inntatt i avtaler som ligger til grunn for aksjeervervet

Det er fra partene søkt om dispensasjon for konkurranseklausuler inntatt i aksjonæravtale mellom Aftenposten og Net 2 og samarbeidsavtaler mellom partene. Partene antar at konkurranseklausulene omfattes av forbudet mot markedsdeling i krrl § 3-3.

Krrl § 3-3 forbyr to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester, ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, å fastsette eller søke å påvirke til markedsdeling i form av områdedeling, kundedeling, kvotefordeling, spesialisering eller kvantumsbegrensning.

I henhold til aksjonæravtalen pkt. 4.5 ...Unntatt offentlighet, jf offl §5a. Opplysningene finnes i vedlegg. legges begrensninger på partenes forretningsvirksomhet. I samme avtale pkt. 14.3...Unntatt offentlighet, jf offl §5a. Opplysningene finnes i vedlegg. blir TV 2 pålagt restriksjoner m.h.t. sin virksomhet i en viss periode etter oppløsning av selskapet.

Samarbeidet i Net 2 omfatter ikke partenes primærområder. Begrepet "markedsdeling" i krrl § 3-3 omfatter situasjoner hvor partene deler ett eller flere relevante markeder mellom seg. Forbudet rammer både deling av ett marked og fordeling av flere, samt reguleringer av segmenter innenfor det relevante

markedet. Dersom partene er konkurrenter innenfor sine primærområder, vil klausulene innebære markedsdeling i strid med krrl § 3-3. I dette tilfellet gjelder samarbeidet drift av TV 2s tekst-tv og internett-sider, samt utvikling av et felles nettsted. Partene er i dag ikke konkurrenter innenfor sine primærområder. I og med at konkurranseforbudene gjelder for partenes primærområder der de ikke er konkurrenter, vurderer tilsynet dette ikke som en gjensidig deling av et marked eller fordeling av markeder. Konkurransetilsynet antar følgelig at bestemmelsene ikke kan sies å innebære markedsdeling i konkurranselovens forstand. De vil således ikke omfattes av forbudet i krrl § 3-3.

Partene begrunner klausulene med at de skal hindre at den annen avtalepart misbruker den kompetanse/know-how som tilegnes i forbindelse med samarbeidet. Det antas følgelig at klausulene i dette tilfellet må sies å være nødvendige for at aksjeervertet skulle finne sted. Tilsynet vil derfor vurdere klausulene sammen med ervertet på grunnlag av inngrepskriteriene i krrl § 3-11.

Videre pålegges Net 2 begrensninger i sin salgsvirksomhet som det fremgår av pkt. 4.2 ... Unntatt offentlighet, jf offl §5a. Opplysningene finnes i vedlegg. i samarbeidsavtalen mellom Aftenposten og Net 2. Tilsynet antar at bestemmelsen - med samme begrunnelse som ovenfor - ikke omfattes av markedsdelingsbegrepet og må vurderes sammen med bedriftservertet på grunnlag av inngrepshjemmelen i krrl § 3-11.

Konkurransetilsynets avgjørelse

På bakgrunn av ovennevnte har Konkurransetilsynet kommet frem til at Aftenposten AS' ervert av Net 2 Interaktiv AS ikke fører til eller forsterker en vesentlig begrensning av konkurransen i strid med lovens formål. Grunnlaget for inngrep etter konkurranseloven § 3-11 er således ikke oppfylt.

Konkurransesklausulene i aksjonæravtalen og samarbeidsavtalene omfattes etter tilsynets mening ikke av markedsdelingsforbudet i krrl § 3-3. Det er således ikke behov for noen dispensasjon for avtalene. Tilsynet antar videre at klausulene må anses som en nødvendig forutsetning for gjennomføringen av ervertet, slik at det følgelig heller ikke vil være grunnlag for inngrep rettet mot avtalene.

[til toppen](#)